

Marta Banasiak: Narrativa moçambicana pós-colonial: constantes e singularidades

(posudek vedoucí práce)

Marta Banasiak si za téma své diplomové práce vybrala zkoumání mosambické identity v současném mosambickém románu. Kulturní prostor Afriky ji zajímal prakticky od počátku jejího studia na FF UK a vzdor tomu, že afrikanistice se žádný z vyučujících oddělení portugalistiky detailně nevěnuje, tento zájem si podržela po celou dobu studia, někdy i na úkor povinných disciplín.

Ač získala bakalářský titul na bohemistice, vzhledem ke své polské národnosti se rozhodla psát svou diplomovou práci portugalsky. Tato volba se nabízela už proto, že v češtině pro mnoho afrických kulturních i přírodních jevů dosud neexistuje ustálená terminologie a hledat ji z pozice jiného než roditelého mluvčího by bylo značně obtížné.

Na diplomové práci Marty Banasiak je proto hned úvodem třeba ocenit dvě věci. Zaprvé to, že se vydala na pole, v němž ji hlavní oporou museli být portugalští afrikanisté, a zadruhé to, že psala v jazyce, v němž je sice napsána velká část sekundární literatury k tématu, ale který není její mateřštinou. Na vlastní pěst se obeznámila s širokým polem postkoloniálních studií, přečetla díla jejich významných teoretiků a dokázala s nimi samostatně pracovat.

Po krátkém úvodu do dějin a kultury Mosambiku a do postkoloniální problematiky se práce dělí na tři hlavní kapitoly, které se postupně zabývají otázkou jazyka, otázkou dějin a jejich výkladu a nakonec otázkou vztahu moderní mosambické kultury k lokální tradici. To vše diplomantka předvádí na románech pěti současných mosambických spisovatelů: Mii Couta, Ungulani Ba Ka Khosy, Joãa Paula Borgese Coelha, Lílie Mompléové a Pauliny Chizianové. Jejich díla vždy rozebírá právě s ohledem na konkrétní zkoumanou otázku, ač je mnohdy nesnadné odhlédnout od jiných témat, která jsou v nich důležitá.

Práci je i v definitivní verzi možno místy vytknout jistou nepřehlednost danou tím, že některé kapitoly nemají dostatečně pevnou strukturu (nemohu se např. smířit s tím, že oddíl věnovaný jazyku začíná detailním popisem Coutových novotvarů, což se mi z hlediska obecného chápání jazyka postkoloniálními autory, kteří musí volit mezi africkými jazyky a jazykem kolonizátora, jeví jako věc spíše druhořadá).

Práce je poměrně obsáhlá (bez bibliografie má 117 stran), a je proto pochopitelné, že na konci už diplomantce poněkud docházely síly. I tak je ale škoda, že nezbyl čas ani prostor na důkladnější závěr, který by podrobněji zhodnotil a shrnul poznatky, jichž se diplomantka v průběhu svého úsilí dobrala.

Přes tyto výhrady se domnívám, že Marta Banasiak po nesnadném zápase s obtížnou látkou předložila vyváženou diplomovou práci s dobrou jazykovou úrovní. Navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

V Praze dne 11. června 2013

Mgr. Šárka Grauová, Ph.D.

Prof. PhDr. Anna Housková, CSc.